

Prova d'accés a la Universitat (2010)

Llengua Catalana i Literatura

Model 3

OPCIÓ A

Llegeix atentament el text i respon les preguntes formulades

Va sortir nena i li vam posar Rita. Per poc que m'hi quedo perquè la sang em fugia de dintre com un riu i no me la podien aturar. L'Antoni es va engelosir de la nena i l'havia de vigilar molt. Un dia el vaig trobar enfilat en un tamboret, al costat del bressol: ficava una baldufa al coll de la nena i quan vaig arribar la nena ja estava mig morta, amb el seu caparró de coco com una xineta... Vaig pegar l'Antoni per primera vegada i al cap de tres hores encara plorava i la nena també, tots dos plens de mocs i de misèria. I l'Antoni, mentre el pegava, petit com era, petit com un tap, em clavava cops de peu a la cama amb tota la seva ràbia i va caure de cul. Mai no m'havia mirat ningú amb tanta ràbia com el nen mentre el pegava. I si quan venien en Cintet i en Mateu amb la Griselda i la nena, algun d'ells deia que la Rita era molt bufona, el nen se n'anava de dret al bressol, s'enfilava com podia i la pegava i li estiraganyava els cabells. Només li faltava això a la noia dels coloms, deia la Griselda, amb la nena a la falda, tan bonica i que no sabia riure. La Griselda no es pot explicar: era blanca amb un grapatet de pigues al capdamunt de les galtes i uns ulls de menta tranquil·la. Estreta de cintura. Tota de seda. A l'estiu amb un vestit de color de cirera. Una nina. Parlava poc. En Mateu se la mirava i, mirant-la, es fonia... tants anys que fa que som casats... i no ho sembla... I en Quimet deia, violetes. Mireu quines violetes... Colometa, violeta. Perquè després d'haver tingut la nena, com abans de tenir-la, el sota dels ulls se m'havia fet blau.

Per distreure el nen de la gelosia amb la Rita en Quimet li va comprar un revòlver amb molt níquel, amb el gallet, crec, crec! i una porra de fusta. Per espantar la iaia, li deia, quan vingui la iaia, garrotada i disparem! i és que en Quimet estava molt enfadat amb la seva mare perquè ensenyava de dir al nen que estava marejadet i no volia anar amb moto.

Mercè RODOREDA, *La plaça del Diamant*.

1. Posa un títol a aquest fragment i raona'l (màxim tres línies) (1 punt).
2. Explica les metàfores que l'autor utilitza en la descripció de Griselda (1 punt).
3. Identifica els fragments en què la narradora reproduïx el que diu literalment algun altre personatge (1 punt).
4. Explica la relació de Natàlia (Colometa) amb els seus fills, segons aquest fragment. Reforça les afirmacions que facis a partir del text (0,5 punts) (màxim 10 línies).
5. Fes una redacció sobre el tema de la interferència entre les circumstàncies econòmiques, socials o culturals d'una família en la relació entre pares i fills (màxim 20 línies) (2 punts).
6. Exposa la situació del català entre el 1936 i el 1975, època en què es pot situar aquest text (2 punts).
7. Compara la relació entre Natàlia i els seus fills a *La plaça del Diamant* i la de Joan Alcover amb els seus, segons el tractament que els dona en alguns poemes de *Cap al tard* (1 punt).
8. Situa *La plaça del Diamant* i *Cap al tard* en la seva època i en el moviment literari que els correspon. No cal descriure l'època i el moviment (1 punt).

OPCIÓ B

Llegeix atentament el text i respon les preguntes formulades

MANELIC: Vet aquí que jo cada vespre, quan los bens s'ensopien i els gossos feien lo cap viu a l'entorn de la jaça, em ficava a la barraca, i abans que fes cap al *San Sunyé*^{*}, vet aquí que deia dos parenostres. L'un el deia per l'animeta del pare i de la mare, que, com s'estimaven tant, ja se'l partien; i l'altre parenostre el deia cada vespre, sabeu?, perquè Nostre Senyor me triés una... una bona muller (*Riu tothom. En Manelic se crema*) I que no rigueu d'això, que això no és cosa de riure! (*Cremant-se més perquè segueixen rient*) I al que torni a riure li clavo una bufetada! (*Tots deixen de riure*)

[...]

NURI: Dignes, dignes, que és més bonic, això!

MANELIC (*tornant a posar la cara complascuda*): Sí, sí que ho és, sí (*Rient.*) Doncs veureu que una nit jo que dic el parenostre pels pobres de casa, bueno. I jo que començo l'altre. I a mig dir... tururut: dormit. I aquella nit vaig somniar que els ramats me fugien de dret als gorgs de Carrançà; i jo, empaitant-los, que els hi engego un còdol; i, vatua, el còdol va anar a dintre del gorg major! I l'aigua que comença a bullir, bullir i a treure una mena de fum negre... I entremig d'aquell fum que em surten unes... unes coses estranyes, amb uns ulls i uns braços i... i una mena de faldilles que mai s'acabaven; que no ho sé si eren bruixes o si no ho eren, de bruixes... I una d'aquelles... *envenzions*, vet aquí que es va tornar més maca!... que semblava la Mare de Déu de Rocalaigua (*Pausa, eixugant-se la suor, rient*) I ella que em fa agenollar. I com que em va semblar que volia que li digués el parenostre aquell de la muller, que li devia, jo que l'hi dic. I en acabat, jo que m'adormo altra vegada. I no ho vaig saber, si no era una bruixa o la Mare de Déu. Sols sé que em va dir, tot adormint-me jo, que aviat me casaria. (*Tothom ho comenta*). Calleu, calleu, que no he acabat encara. I a l'endemà de tot allò jo que em veig sortir d'entre la boira terrala a cavall de tres mules a tres persones veritables.

Àngel GUIMERA, *Terra baixa*

* **fer cap al Sant Sunyé: adormir-se.**

1. Fes un resum del contingut d'aquest text (màxim 5 línies) (1 punt).
2. Fixa't en l'ús de les tres persones verbals, 1a, 2a, 3a: explica quina funció té el canvi d'una a l'altra (1 punt).
3. Explica el significat de les següents paraules: jaça, ramat, gorg, còdol (1 punt).
4. Quina actitud es desprèn d'aquest text respecte a la relació de Manelic amb els animals, la naturalesa i les llegendes que els envolten? És idealitzada, molt realista, ridiculitzada? Argumenta-ho (màxim 10 línies) (1 punt).
5. Fes una redacció sobre els avantatges o desavantatges de viure en un nucli urbà o en una zona natural no urbanitzada. Argumenta la teva opinió (màxim 20 línies) (2 punts).
6. Aquest text té algun tret que demostra que encara no s'ha iniciat el procés de normativització lingüística. Explica en què va consistir i el paper que hi varen tenir Pompeu Fabra i Antoni Maria Alcover (2 punts).
7. Explica les següents «Cançons de la Serra» de Joan Alcover: «La Balanguera», «La serra», «L'ermità qui capta», «Notes de Deià» i «El voltor de Miramar». Fes referència a aspectes formals i de contingut (2 punts).